

Czesław Potemski, Wojciech Kuczkowski

Kozia Góra, pow. Wyrzysk

Informator Archeologiczny : badania 2, 108-109

1968

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ROBYLNIKI, pow. Busko-Zdrój

patrz okres wpływów
rzymskich

KOZIA GÓRA, pow. Wyrzysk

Muzeum im. L. Wyczółkow-
skiego w Bydgoszczy

Badania prowadził mgr Czesław Potemski przy współ-
udziale mgr Wojciecha Kuczkowskiego. Finansowały:
Muzeum im. L. Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Katedra
Antropologii UMK w Toruniu. Czwarty sezon badań.
Cmentarzysko z okresu halsztackiego /kultura wschod-
niopomorska/.

Prace były kontynuacją badań z lat 1965 - 1967. Na cmentarzys-
ku, które zajmuje powierzchnię 12 arów, odkryto w br. dalszych 8
grobow. w tym 7 grobów skrzynkowych i popielnicowy bez obstawy ka-
miennej. Pochówki zalegały stosunkowo płytko pod powierzchnią ziemi
na głębokości 30 - 40 cm. Groby posiadają typowy dla kultury wschod-
niopomorskiej kształt kamiennej skrzyni obwarowanej kamieniami.
Komora grobu o kształcie zazwyczaj prostokątnym, zbudowana z przy-
legających do siebie płyt kamiennych, przykryta w górnej części
płaską płytą, mieściła w swoim wnętrzu od 2 do 9 popielnic. Więk-
szość grobów zawiera popielnice twarzowe. Szczegóły anatomiczne
twarzy /oczy, nos, uszy/, wymodelowane są na naczyńiach plastycznie
albo zaznaczone rytem. Niektóre popielnice posiadały listwy uszne
przekłute kolszykiem, wykonanym z jednego lub dwóch ogniwek drutu
brązowego. Stwierdzono porządek anatomiczny w układzie szczątków
kostnych w naczyńiach - na dnie kości kończyn dolnych, w górnej
części naczyńia kości czaszki. Wstępna analiza materiału kostnego

z wybranego grobu, wykazała obecność dwóch osobników spoczywających w jednym naczyniu-popielnicy. Niektóre popielnice twarsowe zdobione motywem jodełkowym oraz pasmami ukośnych złobków, posiadają ryty wypełnione białą inkrustacją. Wśród przepalonych szcypków kostnych natrafiono na szpile brązowe i żelazne o łabędziej szyjce, paciorki z niebieskiego szkliwa, kółka brązowe, ogniwka z drutu brązowego.

Ogółem w ciągu czterech sezonów wykopaliskowych odkryto i wyeksplorowano 25 grobów, w tym 22 groby skrzynkowe i 3 groby popielnicowe. W grobach powyższych stwierdzono 60 popielnic, w tym 45 twarsowych. Na wyposażenie zmarłych, obok przedmiotów już wymienionych składały się szcypce brązowe i żelazne. Na specjalną uwagę zasługuje grób nr 7, który zawierał 3 popielnice twarsowe, jedną męską i dwie żeńskie. W popielnicy męskiej znaleziono symboliczne berło /na kościanym, zdobionym trzonku osadzone żelazne okucie/. Popielnice żeńskie miały ussy w 4 miejscach przekłute oraz wymodelowane na brzońcu napierśniki. Grób ten znajdował się w centralnym punkcie cmentarska.

KRUSZWICA, pow. Inowrocław

patrz wczesne średniowiecze

KSIĄŻEK, pow. Kłodzko

Konserwator Zabytków Archeologicznych na woj. wrocławskie

Badania prowadził mgr Jerzy Romanow. Finansował Wydział Kultury PPRN w Kłodzku. Drugi sezon badań. Osada wielokulturowa z okresu halstańskiego /kultura łużycka/ i okresu wpływów rzymskich.